

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1525. usque ad annum 1529

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1769

VD18 90118480

§. 92. Decreta hujus Concilii ad mores, & disciplinam pertinentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66472)

fatagit, ut certam vocationem nostram, electionemque faciat. Non justificat igitur sola fides, sed magis charitas, nec quævis opera peccata sunt, sed eatenus adultis ad salutem necessaria, ut meriti quoque rationem non respuant. Ut denique Synodus hæc Decreta solidis initi fundamentis ostendat, triginta novem errores recenset, qui illis opponuntur, postea vero Principes adhortatur, ut contra hæreticos fidei suæ zelum adhibeant, cujus exemplum ut ipsamet illis exhiberet, omnes in ejus Provincia constitutos, qui tam impia dogmata ausu temerario asserere, docere, vel scribere præsumpserint, sententia excommunicationis innodat, necnon & eos, qui illis auxilium, consilium, aut favorem quovis modo fuerint impertiti. Sub eadem quoque pœna omnibus inhibet, ne Lutheri libros sive Lutheranorum quorumcunque retinere præsumant, qui ad pestilentem doctrinam promovendam conscripti sunt.

Sæcul. XVI.
A.C. 1528.

§. XCII.

Decreta hujus Concilii ad mores, & disciplinam pertinentia.

Eadem Synodus plura adhuc condidit statuta de moribus & disciplina, quæ quadraginta articulis comprehen-

B b 4

dun-

Sæcul. XVI. duntur. Primo statuit: *Frequentandas*
A.C. 1528. *esse preces in Ecclesiis pro tranquillo statu to-*
tius Ecclesie, & Regnorum Orbis Christia-
ni. II. Omnem exactionem pro Sacramen-
torum, aliarumque rerum divinarum admi-
nistracione esse ab Ecclesiasticis summopere
evitandam. III. Decernit, ut Diocesani
suos ad aliquem S. Ordinem non prius pro-
moveant, quam viderint literas testimonia-
les Presbyteri Parochialis cum duorum te-
stium depositione de sufficientia ætatis promo-
vendi, & de probata ac inculpata illius vi-
ta. IV. Nullus ad sacrum Subdiaconatus
ordinem assumatur, nisi sub titulo beneficii,
vel patrimonii saltem viginti librarum Pa-
risiensium; hic tamen titulus non sit confictus,
nec ordinatus illum alienet sine permissione
Episcopi ordinantis. V. Suffraganei lite-
ras dimissorias non concedant petentibus, ni-
si de ætate, literatura, moribus, & beneficio
seu patrimonio prius inquiserint. VI. Si
quos invenerint promotos ante ætatem legiti-
mam, suffraganei eos ab executione Ordi-
num suspendant, usque dum ad legitimam æ-
tatem pervenerint, pariter suspendant, quos
non esse literaturæ sufficientis deprehenderit,
donec in scientia, quæ ordini est requisita,
plene fuerint instructi. VII. In Curia Ro-
mana Ordinatis non permittant executionem
suorum Ordinum, nisi visis diligenter eorum
literis. VIII. Diocesum Episcopi ad Pa-
rochia-

rochiales Ecclesias non instituant præsentatos, nisi eos prius sedulo examinaverint, & tamdiu in beneficio administrent, donec sic instituti literaturam sufficientem assecuti, aut ætatem legitimam adepti fuerint. IX. Collatores, prætermisissis indignis, idoneos assumant, qui vero post correctionem fuerit re-
 pertus culpabilis, a beneficiis conferendis suspendatur. X. Assignentur distributiones quotidianæ pro illis, qui in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis divino Officio assistunt. XI. Compellantur Parochi ad personalem residentiam, nisi causa probabili intercedente dispensentur. Item suo gregi annuntient decem præcepta Decalogi, & articulos fidei. XII. Admoneant Curati suos Parochianos, ut frequenter peccata sua confiteantur, & Eucharistiam percipiant, saltem semel in anno, ac tempore infirmitatis, aut ubi instat periculum mortis, vel per diversa loca peregrinaturi. Hortentur etiam eos, ut intersint Missæ Parochiali in diebus Dominicis, & festis. Si vero per tres dies Dominicos neglexerint interesse, denuncient statim promotoribus, ut puniantur. XIII. Statuitur, ut in singulis Parochialibus Ecclesiis non solum dicatur Missa Parochialis in Dominicis, sed etiam divina Officia secundum primam foundationem celebrentur. Inhibet etiam Synodus, ne Capellæ de novo erigantur,

Sæcul XVI.
 A.C. 1528.

Sæcul. XVI. A.C. 1528. *gantur, aut dirutæ reedificentur sine Episcoporum licentia. XIV. Non liceat in Oratoriiis privatis Missas celebrare, prætextu dispensationis Sedis Apostolicæ, nisi prius visis ab Episcopo recognitisque dictis literis; nec etiam in diversoriis aut hospitiiis erigantur Capellæ, in quibus viatores passim sacrum celebrari faciunt. XV. Ne populus distrahatur a Missa Parochiali, prohibetur, ne in Capellis aliæ Missæ celebrentur, quam quæ de fundatione existiterint, nec illæ dicantur, nisi post Missam Parochialem. Suffraganei autem non facile admittant fundationes Capellarum, nec consecrent Altaria portatilia absque necessitate. XVI. Interdicitur omnis actio, quæ minus decet, aut divinum posset perturbare Officium, quapropter cessent conventicula, & profana colloquia, nec Histriones intrent Ecclesiam ad pulsandum instrumenta musicalia, nec deinceps fiat festum fatuorum. XVII. In Ecclesiis psalmodia ea gravitate, distinctoque tono cantetur, ut fidelium devotio excitetur; nec Organicis instrumentis resonet in Ecclesiis impudica, aut lasciva melodia. XVIII. Laudes divinæ tractim cum pausa decenti reverenter persolventur, cum dicitur Gloria Patri &c. omnes consurgant, & ad Nomen Jesu caput inclinent; nullus quoque cum horæ in communi cantantur, le-*
gat

gat privatim officium. XIX. Admonen- Sæcul. XVI.
tur Beneficarii, alique in S. Ordinibus A.C. 1528.
constituti, ut divinum Officium verbis di-

stinctis cum pausa recitent, quiscunque ve-
ro in Ecclesia Divinorum tempore per Ec-
clesiam deambulant, aut cum aliis collo-
quuntur, totius diei distributiones amittant.

XX. Qui in horis quibuslibet ante Glo-
ria Patri primi Psalmi, & in Missa an-
te finem Epistolæ non interfuerint, pro
illa hora absentes, ac distributionibus pri-
vati censeantur. Ubi vero distributiones
statutæ non sunt, omnino de grossis fru-
ctibus deputentur, & Decani aut Præpo-
siti tunc solum præsentibus censeantur, cum
actualiter pro utilitate Ecclesiæ absunt.

XXI. Statuitur, ut singuli Canonici
Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiata-
rum post eorum receptionem statim perci-
pian grossos fructus, aliosque suarum præ-
bendarum, nisi ex fundatione prædicti fru-
ctus pro certo tempore aliis Ecclesiis de-
putentur. Damnablem judicat Synodus
consuetudinem esse, qua prædicti fructus
ad certum tempus in utilitatem cedunt jam
antea receptis. Præterea Episcopi statim
post dissolutum Concilium visitabunt Bre-
viaria, Missalia, Antiphonalia, ac Sancto-
rum Legendas, & quæ deprehenderit in
illis non satis convenientia, tollent. XXII.
Abbatessæ, Prioressæ, Priorissæ,
sua

Sæcul. XVI. A.C. 1528. *sua Monasteria in cultu divino, vita, & moribus, & vestimentis reforment, nec Religiosi vel Moniales sine habitu regulari in publicum procedant, Canonici vero Regulares togam lineam ferre teneantur, ne apostasice periculo exponantur; super his per Diocesanos in suis visitationibus diligens fiat inquisitio, & si quid reppererint corrigendum omnino corrigant. XXIII. Admonentur Clerici, ne vestimentis sericis foris aut domi utantur, sed modeste incedant, excipientur tamen ex regio vel ducali sanguine orti, quibus ejusmodi vestes deferre permittitur. Ceterum vestitus Clericorum non sit apertus, sed a collo de super undique clausus. XXIV. Eorum vestes talaris nec nimia amplitudine superflue, nec plus æquo constrictæ, nec frontiatæ sint, aut partitæ, nec caligis diversi coloris, non lunatis seu cornutis, aut nimis fenestratis calceis utantur, nec etiam pannos rubeos aut virides induant juxta Concilium Lateranense, ac denique absint affectatæ sordes æque ac exquisitæ delitice. XXV. In publico non ludant pila aliisque ludis, qui a sorte pendent, maxime cum laicis: non se admisceant choreis, ludis, nec cantantibus lascivas & profanas cantilenas adsint, denique in omnibus honestatem exhibeant. XXVI. Clerici concubinarij, juxta sanctorum Conciliorum*

horum Canones puniantur, contra Cleri-
 cos autem venatores, vel negotiis sæcula-
 ribus implicitos ad pœnam Aurelianensis Con-
 ciliî & Lateranensis procedatur. **XXVII.**
 Juxta Viennense Concilium, si Priora-
 tum proventus nonnisi pro unius Mona-
 chi sustentatione sufficiunt, Episcopus loci
 hunc prioratum viciniore monasterio uniat,
 ne ejusmodi Religiosus solus permaneat.

XXVIII. In Monasteriis Monialium
 tot instituantur Religiosæ, quot de Faculta-
 tibus Monasterii commode sustentari possunt,
 nec pro ingressu aut receptione quicquam sub
 quovis prætextu exigatur. Si quæ tamen
 ultra eas recipi petat, pensio exigi poterit,
 qua cum ceteris Religiosis numerariis alatur.
 Non tamen in locum numerariarum succe-
 dat, sed decedentibus numerariis alie novæ
 & pauperes subrogentur. Provideant eti-
 am Episcopi, ut clausura perpetua ser-
 vetur. **XXIX.** Xenodochia, Leprosaria,
 aliaque hospitalia visitentur, nec eo-
 rum redditus præter fundatorum mentem in
 alios usus convertantur. **XXX.** Synodus
 ita statuit: cum ex multiplicatione Con-
 fraternitatum sæpe monapolia oriri contin-
 gat, atque in crapulam converti videantur,
 sub pœna excommunicationis inhibemus, ne
 aliqui ejusmodi societates erigant sine Epi-
 scoporum consensu. Confratres vero, vel
 Procuratores teneantur Episcopis statuta,
 si

Sæcul. XVI.

A C. 1528.

Sæcul. XVI. *si quæ habent, afferre, & de quantitate re-*
A.C. 1528. *dituum, eorumque usu rationem reddere.*

Eligantur singulis annis in Parochiis Pro-
curatores, qui juramentum in initio officii
suscepti præstare, & de receptis & solutis
rationem expleto officio reddere teneantur.

XXXI. Prohibet Concilium, ne de ce-
tero excommunicationes vibrentur, nisi pro
gravi causa, nec decernantur pro injuriis
verbalibus, nisi forte atrocioribus: prævia
tamen monitione secundum formam juris.

XXXII. Diocesani aut per se, aut Archi-
diaconos bis in anno saltem Parochias visi-
tent, si fama fuerit Hæreticos ibi habitare,
& compellant subditos, ut si quos sciverint,
Episcopis indicent, ut puniantur. XXXIII.
Synodus inquit: Quia intelleximus libros
nonnullos scriptos lingua vernacula impios
& scandalosos circumferri, aliis scholia
quædam & additiones marginales deprava-
tas adjici, ut eam, quam pollicentur, liber-
tatem obtrudant simplicibus, eosque fallaci-
bis errorum involucris involvant, & in er-
rorum labyrinthum conjiciant, ideo prohi-
bemus, nec deinceps imprimantur, vel ven-
dantur libri sacri, aut sanctorum Doctorum,
qui vel de fide aut moribus tractant, sine per-
missu Episcopi sub pœna excommunicatio-
nis. Volumus autem tam salubre statutum,
quo ejusmodi libri legi aut retineri prohi-
bentur, per singulas Parochias ter aut
quater

quater in anno publicari. XXXIV. Præ-Sæcul. XVI.
cipitur, ne ulli Prædicatores, aut Quæ-A. C. 1528.
siores ad officium prædicationis admittan-
tur a Curatis, nisi ab ipsis Suffraganeis
approbati, & ad hoc nominatim missi sint.
Seligant vero Episcopi viros ætate matu-
ros, moribus graves, & in S. Literis
eruditos, cessent in Concionibus profana-
rum legum citationes, Poetarum auctori-
tates, ridiculi histrionique sermones.

XXXV. Sint Prædicatorum sermo-
nes casti, & alliciant auditores ad ample-
tendas virtutes, non vero populum more
scurrarum, dum ridiculas fabulas recitant,
ad risus excitent, aut ab obedientia Su-
periorum retrahant. XXXVI. Mendi-
cantibus non competat amplior potestas in
absolvendo quam Curatis pro casibus or-
dinariis, nisi fors eis Ecclesiarum Prælati
uberiorem specialiter ad casus reservatos
dederint. XXXVII. Superiores Mona-
steriorum in Ecclesiis suis loco ad legen-
dum apto chartam præsentatorum confes-
sarium nomina continentem affigant, qua-
tenus qui volunt confiteri, sciant, quinam
sint approbati. XXXVIII. Abbates, qui
contendunt sibi competere munus confirma-
tionis, aut calicum consecrationis, de pri-
vilegio suo fidem facere teneantur coram
Episcopo Diocesano. XXXIX. Prohi-
betur, ne in Sponsalibus, aut nuptiali be-
nedi-

Sæcul. XVI. nedictione fiant risus, vel alia ridicula ver-
 A.C. 1528. ba enuntientur. Monentur vero, quatenus
 Sponsi jejuni, contriti, & confessi accedant,
 deinceps benedictio nuptialis non fiat, nisi
 post ortum solis, ac omnes, qui clandestine
 contrahunt, sententia excommunicatio-
 nis ipso facto subjaceant. XL. Curent
 Episcopi, ut lascivæ imagines, & veritati
 Scripturæ non convenientes ab Ecclesiis
 tollantur, neve posthac ob miraculum de
 novo factum Capella erigatur, nisi prius
 loci Episcopus, quid agendum, cog-
 nita causa decreverit.

HISTO-